

محصولات ارگانیک یعنی چه؟

وقتی برای خرید به بازار میوه‌فروشان مراجعه می‌کنیم گاهی با محصولاتی مواجه می‌شویم که فروشندگان، آنها را محصولات «ارگانیک» می‌نامند. در این میان ممکن است برای برخی از مصرف‌کنندگان این سوال پیش آید که محصولات ارگانیک چه تفاوتی با محصولات غیرارگانیک دارند؟ باید گفت: محصولات ارگانیک محصولاتی هستند که در تمام مراحل رشد با سیستم طبیعی هماهنگ بوده و در خاکی که از چند سال قبل هیچ‌گونه سموم دفع آفات گیاهی نظیر: علف‌هرزکش‌ها، قارچ‌کش‌ها و مواد شیمیایی در آن استفاده نشده و فقط با مواد طبیعی مانند کمپوست گیاهی تقویت می‌شود، رشد می‌کنند. از سوی دیگر در ترکیبات میوه‌های ارگانیک هیچ‌گونه اصلاح ژنتیکی صورت نمی‌گیرد و از گازها برای رشد زودرس میوه‌ها استفاده نمی‌شود. به همین دلیل رنگ این نوع میوه‌ها طبیعی بوده و نه خیلی پررنگ یا کم‌رنگ‌تر از حد معمول هستند. بافت آنها مناسب و خیلی نرم یا سفت نیست. اندازه میوه‌ها هم متعادل بوده و طعم و بوی طبیعی و مناسبی دارند که البته بارزترین ملاک تشخیص میوه‌های ارگانیک از غیرارگانیک هم همین طعم و بوی طبیعی‌شان است، بعلاوه پوست میوه‌های ارگانیک کاملاً متناسب با میوه بوده و زیاد ضخیم نیست. از همه مهم‌تر آن که در این نوع محصولات کاهش آلودگی خاک به کودها و سموم موجب باقی ماندن عناصر مفیدی مانند کلسیم، آهن، فسفر، منیزیم و ویتامین C در سبزی‌ها می‌شود.

از آنجا که گلخانه‌های شیشه‌ای در کشورمان بسیار کم‌وسعت و محدود هستند نور خورشید به طور مستقیم به محصولات گلخانه‌ای نمی‌تابد، لذا این محصولات به نوعی با کمبود ویتامین C و سایر مواد مغذی که برای به وجود آمدن به نور مستقیم نیاز دارند، مواجهند. از طرف دیگر برای این که میوه‌ها و سبزی‌ها سریع‌تر از حد معمول برسند کشاورزان از روش‌های شیمیایی مختلفی استفاده می‌کنند. همین موضوع تا حدی در کاهش ویتامین‌ها و ریزمغذی‌های محصولات گلخانه‌ای موثر است.

لذا وجود میوه‌هایی با ظاهر درشت که فاقد طعم و خاصیت هستند همگی ناشی از استفاده بی‌رویه از کودها، آفت‌کش‌ها و باقی ماندن ترکیبات آنها در محصولات است. از همه بدتر آن که برخی از میوه‌های خارج از فصل که وارداتی بوده و با قیمت‌های بالا در میوه‌فروشی‌ها عرضه می‌شوند از مشکلات عدیده دیگری برخوردارند.

اصول کشاورزی ارگانیک

کشاورزی ارگانیک بر پایه اصول خاصی بنا نهاده شده است، به دلیل نیاز روزانه مردم به تغذیه، کشاورزی از مهمترین و بیشترین فعالیت‌های بشر از ابتدا تا به حال و در آینده خواهد بود.

تاریخ، ارزشهای اجتماعی و فرهنگی، کشاورزی را احاطه کرده است. بکارگیری این اصول در کشاورزی به داشتن احساس مسئولیت گسترده در حمایت از خاک، آب، گیاهان و حیوانات و دستورات عمل‌های تولید، فرآوری و توزیع غذا و سایر کالاها بستگی دارد.

اصول کشاورزی ارگانیک برای کلیه حرکات ارگانیک در جهان و در تمام جهات سودمند می‌باشد و توسعه، پیشرفت و هدایت کلیه برنامه‌ها و استانداردها و همچنین هماهنگی را در عرصه جهان باعث شده است.

اصل سلامت
اصل اکولوژی
اصل انصاف و عدالت
اصل مراقبت

اصل سلامت

کشاورزی ارگانیک سلامت خاک ها، گیاهان، حیوانات، انسان ها و کره زمین را که هیچ یک از دیگری مجزا و مستقل نیست را باید حفظ و افزایش دهد.

این اصل خاطر نشان می سازد که سلامت افراد و جوامع انسانی از سلامت اکوسیستم مجزا نبوده و خاک های سالم، محصولات سالم و حیوانات سالم و انسان های سالم را بوجود می آورند.

نقش کشاورزی ارگانیک چه در کشاورزی و چه در فرآوری و چه در توزیع یا مصرف، پایداری و افزایش سلامت اکوسیستم ها و ارگانیسم ها از کوچکترین مخلوقات در خاک تا انسان می باشد. کشاورزی ارگانیک در نظر دارد با تولید با کیفیت بالا و غذای مغذی به کاهش مراقبت های رفاهی و سلامتی کمک نماید. از سوی دیگر باید از کاربرد تقویت کننده ها (کودها)، آفت کشها، داروهای حیوانی و افزودنی های غذایی که ممکن است تأثیرات زیان باری به سلامت داشته باشد پرهیز شود.

اصل اکولوژی

کشاورزی ارگانیک باید براساس سیستم ها و سیکل های اکولوژیکی، کار با آنها، رقابت آنها و کمک به پایداری آنها بنیان گذاشته شود.

در کشاورزی ارگانیک، چراگاه ها و سیستم های برداشت از منابع وحشی (طبیعی) باید متناسب با بالانس های اکولوژیکی و سیکل های طبیعی باشد.

کسانی که محصولات کشاورزی ارگانیکی را تولید، فراوری، تجارت و یا مصرف می نمایند باید از محیط عمومی شامل باغ ها، کلیماها، مکان های طبیعی، زیستگاه ها و آب و هوا حمایت نمایند و به آنها سود برسانند.

اصل انصاف و عدالت

کشاورزی ارگانیک باید با توجه به فرصت ها و قابلیت های زندگی و محیط های عمومی اطمینان از انصاف را ایجاد نماید. آنهایی که درگیر کشاورزی ارگانیک شده اند باید روابط انسانی را به طریقی هدایت نمایند که در تمام سطوح از رعایت عدالت و انصاف برای تمام اعضاء دست اندرکار، کشاورزان، کارگرا، فراوری کنندگان، تجار و مصرف کنندگان اطمینان حاصل نمایند. کشاورزی ارگانیک باید برای هر شخصی که درگیر آن می شود کیفیت خوبی از زندگی را ایجاد نماید و به کاهش تنگدستی و فقر و حاکمیت غذای سالم کمک نماید.

اصل مراقبت

کشاورزی ارگانیک باید به صورت پیشگیرانه و مسولانه به منظور حمایت از سلامت و آسایش نسل های بعد و محیط مدیریت شود. کشاورزی ارگانیک سیستم پایدار و زنده ای است که به شرایط و تقاضاهای داخلی و خارجی پاسخ می دهد.

فواید کشاورزی ارگانیک برای محیط زیست

خیلی از تغییرات در محیط زیست در درازمدت اتفاق می افتد. در کشاورزی ارگانیک چون به اکوسیستم احترام گذاشته می شود اثر مخربی برای محیط زیست ندارد. در مورد خاک نیز در کشاورزی ارگانیک از کمترین شخم ، کودهای بیولوژیکی ، تناوب کشت مناسب، گیاهان پوششی و ... استفاده می شود. همچنین با بهبود جانوران مفید خاک و تخمیر مواد آلی ، بافت خاک بهبود یافته و باروری خاک افزایش می یابد. و میزان مواد مغذی بیشتری به خاک داده می شود. به همین دلیل فرسایش خاک کم گردیده و تنوع زیستی خاک افزایش یافته.

در بسیاری از مناطق کشاورزی، آب به دلیل مصرف بی رویه کود و سموم آلوده گردیده است و به دلیل اینکه در کشاورزی ارگانیک از این مواد کمتر استفاده می گردد به همین دلیل آب نیز آلوده نمی گردد. برای باروری خاک در کشاورزی ارگانیک از کمپوست ، کودهای حیوانی و کودهای آلی نیز استفاده می گردد. برای تولید کودهای شیمیایی باید از منابع تجدید نشدنی مانند نفت استفاده کرد و چون در کشاورزی ارگانیک از این مواد استفاده نمی گردد پس آلودگی هوا نیز کمتر است.

همچنین کشاورزی ارگانیک از اثرات گلخانه ای می کاهد. زیرا خیلی از فعالیتهای انجام شده در کشاورزی ارگانیک مانند حداقل شخم ، استفاده از گیاهان تثبیت کننده نیتروژن ، باز گرداندن ضایعات کشاورزی به خاک ، استفاده از گیاهان پوششی باعث افزایش بازگشت کربن به خاک گشته و حفظ و ذخیره سازی کربن را باعث می گردد.

کشاورزان ارگانیک هم نکهبان تنوع زیستی هستند و هم استفاده کننده از تنوع زیستی . مثلاً استفاده از بذور بومی که مقاومت بیشتری نسبت به بیماریها و شرایط بد محیطی دارند بسیار مرسوم است. هدف کشاورزی ارگانیک تشویق و توسعه تنوع زیستی است و گواهی های تایید ارگانیک بر این مساله نظارت دارند.

کشاورزی ارگانیک با اکولوژی هماهنگ است و باعث تثبیت بافت خاک ، حفظ چرخه آب ، چرخه کربن ، چرخه مواد غذایی و آلودگی کمتر زمین است

گردآوری مطالب: سید کسری بابائی ، اداره ترویج مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان دهقان

منابع مورد استفاده :

– انجمن ارگانیک ایران

– غذاهای ارگانیک

– www.fakimemehr.ir

– www.Organic-agriculture.persianblog.ir

– www.sabziran.ir